

FILMPROJECT Stichting Verhalis presenteert zondag zeventien filmpjes

‘Stap even in het leven van een kloosterling’

Zijn ze gek of juist heilig? Zeventien filmpjes, die zondag in Goirle de primeur beleven, geven een beeld van het leven van Brabantse kloosterlingen. Maar ééntje gaat over misbruik.

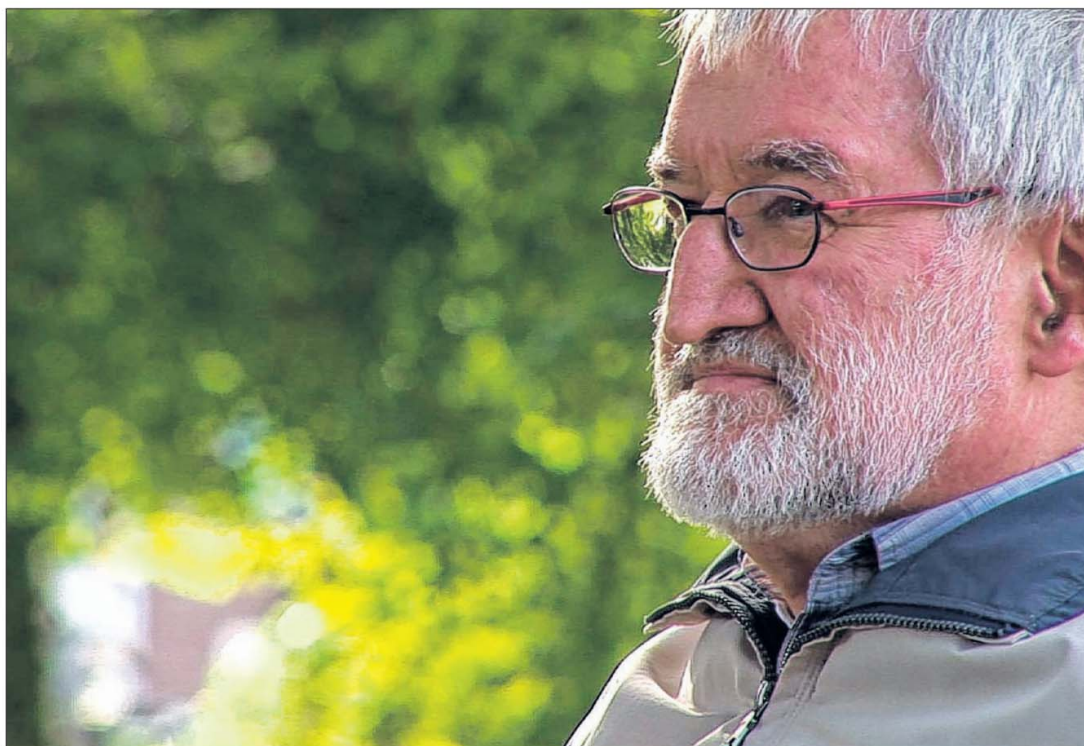
door Tom Vos

Twee ingrijpende keuzes hebben een onuitwisbaar stempel gedrukt op het leven van de intussen 89-jarige Tilburger Marius van den Boom.

Als frater Edmundus vertrok hij ruim zeventig jaar geleden als missionaris naar Kenia. Een enerverende tijd beleefde hij daar, maar zijn geluk vond hij er niet. Toen hij met een bijzondere Afrikaanse vrouw in contact kwam ervoer hij dat er iets aan hem knaagde. Het besef drong door dat hij iets wezenlijks in zijn bestaan miste: een gezinsleven, waarvan hij als frater was gespeend.

Jaren later keerde hij terug naar Nederland omdat hij alsnog zijn eigen familie wilde stichten. Hij beschouwde het als een tweede roeping in zijn leven. Geen gemakkelijke keuze, want wie vroeger uittrad werd met de nek aangekeken. De Tilburger zette door, vond zijn vrouw en inmiddels is hij al meer dan veertig jaar getrouwd. „Ik ben dertig jaar frater geweest, het was moeilijk om wat ik in Kenia had opgebouwd achter te laten. Maar ik ben tevreden over de stappen die ik in mijn leven heb gezet. Het moeilijkste was destijds om het mijn ouders te vertellen. Ik heb daar nog een veelzeggende foto van. Ze kijken er niet blij op, ze hadden het er heel moeilijk mee.” Van den Booms bijzondere levensgeschiedenis is vervat in een vijf minuten durend filmpje, gemaakt door zijn bloedeigen zoon Andries, een talentvol filmmaker, ook uit Tilburg.

Deze korte maar indringende video is één van de zeventien filmpjes over ‘de schoonheid en de pijn’ van het Brabantse kloosterle-

ven die zondag tussen 15.45 en 17.30 uur voor het eerst draaien in cultureel centrum Jan van Besouw in Goirle. Het filmproject is een initiatief van de Stichting Verhalis, financier is onder meer de provincie Noord-Brabant.

Een frater die gefilmd wordt door zijn eigen zoon

Verhalis is een organisatie die herinneringen aan bijzondere persoonlijke levensgeschiedenissen vereeuwigd op video. Organisator en filmmaker Jeroen Neus is te

spreken over de kwaliteit van het werk van de acht deelnemers, die allemaal workshops bij Verhalis hebben gevolgd. „Verhalen van kloosterlingen fascineren omdat zij een keuze in hun leven hebben gemaakt die andere mensen zich maar moeilijk voor kunnen stellen. Je vraagt je als leek toch af of kloosterlingen gek zijn of heilig. En zijn ze gelukkig geworden van hun keuze? Een deel wel, een deel onmiskenbaar niet. Door de zeventien filmpjes kun je even in het leven van huidige of uitgetreden kloosterlingen kijken. Je krijgt een goede indruk.”

Zo is de Amsterdamse filmmaker Anita Neefjes, die twee van de zeventien filmpjes voor haar rekening nam, gaan filmen bij de van

waarin (ex-)kloosterlingen uit Brabant anekdotes vertellen over hun bijzondere levenskeuze

‘Stap even in het leven van een kloosterling’

Kloosterling Anneke Brandt trad uit om weer verpleegster te worden.

Tilburger Marius van den Boom (89) was dertig jaar missionaris maar stichtte daarna nog een gezin. Zijn zoon (l) legde dit verhaal vast. foto's Verhalis

Broeder Jan van der Steen is de enige die over misbruik spreekt.

sie-Deetman is nog volop bezig om het misbruik in kaart te brengen. Bijna niemand wil erover uit de school klappen. Kloosterlingen

Eén broeder wilde vertellen over seksueel misbruik

vinden het vreselijk dat het woord pater met ‘viespeuk’ wordt geassocieerd. En begrijpelijk.” Filmmaker Anne-Marie Holthausen uit Biest-Houtakker slaagde er

als enige in een gesprek vast te leggen over misbruik, met provinciaal overste Jan van der Steen van de Broeders van Dongen. Enkele van zijn medebroeders zijn postuum beschuldigd van seksueel misbruik. Van der Steen worstelt gigantisch met de vraag of hij op moet komen voor de slachtoffers of voor zijn medebroeders. „Normaal staan wij altijd aan de kant van de slachtoffers. Maar de van misbruik beschuldigde broeders zijn dood, zij kunnen zelf geen verweer meer bieden. Vandaar dat ik toch een verveerschrift maak voor Deetman, hoe lastig dat ook is. Als het waar is dat mijn broeders mis-

bruik hebben gepleegd, dan is dat heel ernstig. Onze roeping is juist om zwakkeren te helpen.” Tot de pareltjes onder de filmpjes rekent Neus het relaas gemaakt door de Oosterhoutse filmer Anne Pillen. Zij portretteerde haar plaatsgenote Anneke Brandt, die eerst verpleegster was, maar in de jaren zeventig intrad in het klooster van de Benedictijnen. Een tijd waarin de leefregels niet zo strikt waren als tegenwoordig. De eerste decennia beleefde Brandt een fijne tijd in het klooster. Maar de laatste jaren worden de regels volgens haar weer strenger, onder invloed van zusters die recenter zijn inge-

Films kloosterlingen

- De Stichting Verhalis vertoont zondag aanstaande om 15.45 uur 17 korte filmpjes over de geschiedenis van het kloosterleven in Brabant, met persoonlijke verhalen.
- Locatie is het Jan van Besouwhuis in Goirle.
- In de vijf minutene durende filmpjes vertellen (ex-)kloosterlingen uit onder andere Breda, Tilburg en Eindhoven kort hun levensverhaal.
- De filmpjes zijn gemaakt tijdens een documentaireworkshop van Verhalis, waarin acht beginnende filmmakers video's mochten maken. Na zaterdag is de dvd te bestellen via www.verhalis.nl

treden: dat zijn vaak mensen die heel bewust voor het kloosterleven kiezen en een striktere koers voorstaan. Brandt kon er niet meer tegen, liep tegen de muren op. Recent hield ze het alsnog voor gezien: ze trad uit en wilde haar oude leven weer oppakken, haar ‘tweede liefde’ zoals zij het zelf betitelt: ze wilde het vak van verpleegster weer uitoefenen. Een terugkeer naar zo'n bestaan zit er echter niet meer in, constateert ze tot haar verdriet. „Het vak is na dertig jaar immens veranderd. Een hart bijvoorbeeld is twintig keer zo complex als vroeger.” Resultaat: Brandt wordt geen verpleegster meer. Ze is nog steeds ‘zoekende’. De meeste filmpjes zijn gemaakt in Tilburg, zes. Twee zijn er van de hand van filmmaker Anne Neijens. Zij filmde pater Gerrit Poels die vertelt hoe ‘vernederd’ hij het vond dat hij werd kaalgeschoren toen hij intrad. Zuster Elisabeth van de orde van Maria Visitatie verhaalt dat ze de laatste jaren alleen op een flatje woont. Ze was te jong voor het bejaardentehuis waar de andere zusters van haar orde onderdak vonden...